DAGSINS MEINING

Føroyar og ES

Róð hevur verið framundir at neyðugt er við einum orðaskifti um støðu okkara til ES. Eitt orðaskifti um støðu Føroya til ES hevði verið gagnligt bæði fyri at lýsa støðu flokkana og eisini fyri at mana tær mest vanligu myturnar og ræðumyndirnar í jørðina.

Føroyingar hava í dag tann fyrimun, at vit kunnu velja at fáa okkum eitt ES pass uttan limaskap. Hjá teimum, ið starvast ella ferðast nógv uttanlands er hetta ein lætti. Óansæð hvat man annars meinar um ríkisfelagsskapin, so er hetta ein fyrimunur við ríkisfelagskapinum. Ein annar fyrimunur við okkara núverandi støðu er, at vit hava ein relativt stabilan valuta, ið fylgir rættiliga væl evrini, har hann fyrr plagdi at hanga uppií týska markinum. Hvat vildi hent, um Danmark fekk evruna? Vit høvdu ikki kunnað sitið eftir við ongum gjaldoyra, so evran hevði blivið til okkara gjaldoyra. Hetta hevur Føroya Landstýri eisini fingið greiðar ábendingar um. Hví skuldu vit valutamessiga verið verri fyri enn onnur oyggjasamfeløg við tilknýti til EU lond sum til dømis sponsku oyggjarnar vestan fyri Afrika við fríhandilsstatus?

Tað er ikki so galið at kunna fáa teir fyrimunir, ið ES pass og ES valuta viðførir, uttan at noyðast at gerast mikroskopiskur limur í ES. Tað er ein frammihjárættur, ið vit bert hava vegna okkara ríkisrættarligu støðu. Okkara størsti marknaður er ES, og okkara núverandi gjaldoyra svingar við ES allíkavæl. Tað er umráðandi at vit ikki geva avkall uppá teir fyrimunir, vit hóast alt hava í ríkisfelagsskapinum, tí annars verður tað skjótt ein sjálvuppfyllandi profeti, at ríkisfelagsskapurin einki nyttar.

ES grundlógin verður sæð sum ein stór hóttan, og verður hetta argumentið nýtt fyri einari uppgerð við Danmark, fyri at Føroyar ikki skulu enda í ES av sær sjálvum, um Danmark frásigur sær vald til Bruxelles. Viðvíkjandi ES grundlógini kunnu vit taka tað rættiliga róligt, tí hesar samráðingar vóru úrslitaleysar, tí at ES limalondini kundu ikki semjast um eina slíka. Um ES í framíðini kemur til eitt punkt, har semja er um eina slíka grundlóg, so kunnu vit vera viss í, at hon verður av teimum mest generellu av slíkum, har lægsti felagsnevnari dikterar. Trupulleikin er ikki størri enn so, at vit í Føroyum til ta tíð kunnu snikka eina føroyska grundlóg, ella hvat man vil kalla hana, saman. Stórabretland hevur til dømis onga skrivaða grundlóg, men ikki kann sigast, at landið er fallið í grús av tí grund.

Vit eiga at diskutera ES, tí at vit noyðast at laga okkum til tey krøv ES, sum størsti marknaður setir okkum. Hetta eru praktiskir spurningar, ið eiga at verða adresseraðir leypandi. Tær meira studentikosu "hvat nú um" diskussiónirnar skullu sjálvandi eisini umrøðast á rætta stað til røttu tíð, men vit skulu ikki loypa framav og gera eitt so týdningarmikið mál sum ES til ræðuherferð hjá einstøkum flokkum við at mála tann grábeinta óneyðuga nógv uppá veggin.

Meirilutin av føroyingum eru ímóti ES limaskapi. Hví skuldu vit meldað okkum inn í ein felagsskap, har vit onga ávirkan fáa, tá vit nú fáa nøkur av frammihjárættindunum gjøgnum ríkisfelagsskapin, uttan at verða limir?

Sosialurin

VIÐMERKINGAR

Ikki eiti á - sum Dimmalætting er blíð

Dorthe Gyldenkærne
Velbastaður

Er Dimmalætting vorðin millumhandlari í sølu av konufólki og sex?

Tað er ikki einum hvørjum fyri, at fáa ókeypis lýsing frá okkara gulu uppafturprentaða á forsíðuni á Dimmalætting - og ikki at gloyma við eini lítlari, stillisligari viðmerking um, at lýsingin fer ikki at verða tikin uppaftur.

"Sum tað er synd í lýsaranum," sigur Dimmalætting, "hann má avgjørt fáa okkurt afturfyri, vit kunnu ikki loyva okkum annað! Besta lýsingaplássið í blaðnum - mitt á forsíðini - heilt ókeypis - tað er tað minsta, vit kunnu bjóða honum afturfyri!! Kanska áttu vit at sagt honum, at vit eisini fara at lýsa fyri einari lítlari sexy heimasíðu í morgin - heilt diskret á forsíðini - og sjálvandi ókeypis fyri lýsaran!"

Sleipitrossarnir slitna næstan dag um dag

Jóanes K. Andreasen

Hvussu ber tað til at slíkur kleyvarskapur kann fyrikoma á tykkara skipum, at sleipitrossarnir slitna? Fyrst slitnar í Nólsoyarfirði við einum áttamannafari og síðan við Norrønu, er tað ongin, ið fær eina álvarliga átalu ella nøs.

Hetta er vánaligur sjómanskapur so tað rungar eftir í, man følir seg ótryggan við støðuna.

Undirritaði er ikki serkønur á økinum, men heldur at slíkt ikki má henda aftur, so eg spyrji, hvat ætla tit at gera fyri at betra hetta?

Eg haldi ikki, at tit skulu lata hetta fara aftur við borðinum, og hvat sigur tryggingin til slíkan kleyvarskapi? Hevði hon goldið um tað stóðst skaði av hesum?

Annars alt rós til Vaktar og Bjargingartænastuna, men slíkir feilir máa ikki koma fyri.

Meðan sárini bløða, klekir ørnabøga, svørð til svangan fund

Hergeir Nielsen

Føroya land varð blakað út í stjórnarloysi fyri skjótt 2 mánaðum síðan.

Teymarnir vóru skryktir úr hondunum á røttu viðkomandi, og samfelagið hevur rikið fyri vág og vind síðani.

Búskaparligu avleiðingarnar koma nú undan kavi, og vit frætta um dagligar kostnaðarmetingar á hundraðtals mió.kr skeivu megin á fíggjarlógini.

Vit fingu eitt óvanligt løgtingval grundað á persónlig viðurskifti, og tykjast fara at fáa eina líka so óvanliga samgongu grundaða á somu persónligu viðurskifti.

Vit hoyra heimastýrisflokkarnir siga seg fara at víðka fagra nýggja heimastýrið við enn einum flokki, og vit hava hoyrt um eina borgarliga javnaðarstjórn, sum er um at koma í eygað.

Á Norðatlantsmótinum eru menn í fullum álvara í ferð við at skipa seg í einum heilt serligum konglomorati av høgra-, vinstra-, frælsis- og sambandspolitikki, har eingin veit frá øðrum at siga.

Vit eru føroyingar serstøk tjóð - ja, so serstøk, at tá aðrir lótu lív í frælsstríðum, reistu vit eitt Kongaminni. Kongaríkið okkara skipar seg nú undir einari felags ES- grundlóg, og vit føroyingar verða meira dreivaðir enn nakrantíð.

Danski forsætismálaráðharrin er longu vorðin partur av samráðingunum. Hann segði á tíðindafundi, týsdagin 27. januar, at allar avgerðir Føroyum viðvíkjandi skuldu takast við støðið í donsku grundlógini og innan fyri danska ríkisfelagsskapin, sum jú endar innan fyri ES fyrsta dagin.

Hetta merkir, at teir tríggir nýggju heimastýrisflokkarnir koma at binda okkum innan fyri danskan ríkisrætt fyri tíð og ævir, og koma so eisini at enda alt tjóðaskaparstríð á hesum klettum.

Ikki kemur í kór, tað ið sjálvt vil fara í flór, er gamalt sagt, og sjálvandi endar so eisini Merkið millum ulpurnar í forkirkjuni og annar dúkur har inni, ið steinur brestur fyri manna tungu.

Soleiðis ílatin verður tann serliga føroyska kirkjan hjá teirri serstøku føroysku tjóðini.

Ramliga varð tikið til orðanna, tá Megineinkjan lat sínar túsund røddir kvøða:

"Meðan sárini bløða,
klekir ørnabøga,
svørð til svangan fund."

Hugsið tykkum nú væl um - tit í Fólkaflokkinum, tí nú rekur á kíkin.

Høggið ikki sár í sár, men vendið hin kjálkan til, og latum okkum taka upp annan tátt til gagns fyri land og fólk í komandi tíðum.

Latið ikki brunnið tvøst vera tykkara merkið, men leitið aftur til røturnar í tí radikala sjálvstýrinum, og søkið onnur hægri virði enn bert at selja grýn á tingi.

Sosialurin

Sosialurin
Stovnaður: 1927
Ábyrgdarblaðstjóri: Jan Müller
jan@sosialurin.fo
Blaðstjóri: Eirikur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo
Fíggjarleiðari: Jákup Mørk
jakup@sosialurin.fo

Marknaðardeild: lysing@sosialurin.fo
Finnbjørg Nattestad
finnbjorg@sosialurin.fo
Durita Simonsen durita@sosialurin.fo

Blaðfólk:
Áki Bertholdsen aki@sosialurin.fo
Eyðun Klakstein eydun@sosialurin.fo
Edvard Joensen edvard@sosialurin.fo
Heri á Rógvi heri@sosialurin.fo
Vilmund Jacobsen vilmund@sosialurin.fo
Solby Eliasen solby@sosialurin.fo
Dagfinn Olsen dagfinn@sosialurin.fo
Magnus Gunnarsson maggi@sosialurin.fo
Páll Holm Johannesen pall@sosialurin.fo
Heini í Skorini heini@sosialurin.fo

Ítróttur:
Jákup Mørk jakup@sosialurin.fo

Myndamenn:
Álvur Haraldsen alvur@sosialurin.fo
Jens Kristian Vang jensk@sosialurin.fo

Sosialurin í Norðoyggjum:
Postsmoga 231
Nólsoyar Pálsgøta 1, 700 Klaksvík
tel. 458686 fax 458687
e-post: klaksvik@sosialurin.fo

Sosialurin í Suðuroy:
tel. 375364 fax 375464
tel. 220727
e-post: aki@sosialurin.fo
e-post: dagfinn@sosialurin.fo

Sosialurin í Eysturoy:
Postsmoga 143, Saltangará
tel. 447820 fax 449520
tel. 228909
e-post: vilmund@sosialurin.fo

Sosialurin í Vágum:
360 Sandavágur
tel. 333820, 220507 fax 333720
e-post: edvard@sosialurin.fo
e-post: vagar@sosialurin.fo

Uppseting/prent:
Uppseting: Hestprent
Prent: Prentmiðstøðin

Útgevari:
Sp/f Sosialurin

Avgreiðsla:
Mán.-frí. 8-16
Argjavegur 26,
Tel. 341800, Fax 341801

Postadressa:
Postboks 76, 110 Tórshavn

E-mail:
post@sosialurin.fo
lysing@sosialurin.fo
lysingartorg@sosialurin.fo
varp@sosialurin.fo

Blaðið verður prentað mánadag-fríggjadag klokkan 14[00]

Lýsingar

Freistir:	Tekstlýsingar	Størri lýsingar	Lýsingartorgið	Heilsanir
Týsdagsblaðið	Mán.kl. 10	Frí. kl. 15	Frí. kl. 12	Frí. kl. 12
Mikudagsblaðið	Týs. kl. 10	Mán. kl. 15	Mán. kl. 12	Mán. kl. 12
Hósdagsblaðið	Mik. kl. 10	Týs. kl. 15	Týs. kl. 12	Týs. kl. 12
Fríggjadagsblaðið	Hós. kl. 10	Mik. kl. 15	Mik. kl. 12	Mik. kl. 12
Leygardagsblaðið	Frí. kl. 10	Hós. kl. 15	Hós. kl. 12	Hós. kl. 12

Størri lýsingar, sum nógv arbeiði stendst av, mugu vera inni í góðari tíð og áðrenn ásettu freistir.
Framíhjápláss má umbiðjast í góðari tíð.

Støðd:
Ein heil síða í Sosialinum er 254 mm breið og 346 mm í hædd. Breiddin á einum teigi er 39mm og rúmið millum teigarnar er 4mm.

Innsent tilfar
Fult navn skal vera undir innsendum tilfari. Innsendar greinar, har blaðleiðslan ikki er kunnað um bústað og telefonnummar, verða ikki settar í blaðið.

VIÐMERKINGAR

Kann Útvarpið koyra búskapin á bláman?

Karsten Hansen

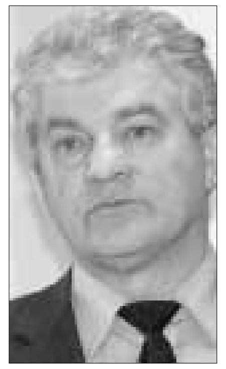

Útvarpið sigur Føroya fólki, at tað fara at resta 300 milliónir krónur í rakstri á fíggjarlógini í 2004 og í minsta lagi 450 mió. krónur- um avdráttir landskassans verða roknaðir við.

Hetta er fyri tað fyrsta skeivt og ósatt, sum eg hervið skal leggja prógv fyri:

Framskrivingar hjá Fíggjarmálaráðnum vísa, at í mun til 2003, so verða inntøkurnar minni við:
134.576 mió. krónum

Útreiðslurnar - um onki verður gjørt - kunnu í mun til 2003 metast til at gerast hægri við:
101.200 mió. krónum.
Tilsamans gevur hetta:
235.776 mió. krónur.

Her er altso ikki talan um 300 milliónir, sum Útvarpið sigur seg hava tøl fyri.

Avdráttir eru annað mál

Avdráttir av lánum skulu ikki roknast við, tá talan er um úrslit landskassans. Gjørdu vit tað, so skuldu vit eisini ført lánini sum inntøku.

Um vit bara draga avdráttir frá á rakstrinum, hvussu hevði so úrslitið sæð út í 2003? Tá guldu vit ein eyka avdrátt uppá 500 mió. kr. - og merkir tað, at fíggjarlógin hevði hall uppá hálva milliard? Sjálvandi ikki!

Men um vit taka útvarpið uppá orðið og rokna avdráttir upp í, so eru avdráttirnir í 2004 uppá 77 mió. krónur.

Leggja vit hetta afturat teimum 235 milliónunum, sum beinar framrokningar siga, so verður talan um 312 milliónir.

Her er altso als ikki talan um 450 milliónir við avdráttum, sum Útvarpið sigur.

Her má bæði sparast og takast inn

Tí kann eg bara staðfesta, at Útvarpið ber beinleiðis rong tíðindi - og úrslitið av slíkum kann bert gerast, at politikarar blaka ábyrgdina frá sær, og at fólk og vinna kunnu gerast afturhaldin og óttafull.

Eg skal gjarna leggja eitt fíggjarlógaruppskot fyri tingið, ið vísir á, hvussu vit halda skil á búskapinum, nú inntøkurnar minka.

Á fíggjarlógaruppskotinum, sum eg legði fyri tingið í oktober í fjør, varð skotið upp bæði at spara og at fáa nýggjar inntøkur til landskassan, soleiðis, at uppskotið vísti eitt samlað yvirskot.

Hetta uppskot og tey neyðugu tiltøkini duttu øll burtur, tá løgmaður skrivaði út nýval.

Tí er tað burturvið bara at framskriva útreiðslur og inntøkur, tí sjálvandi skulu tiltøk gerast til tess at halda skil á fíggjarlógini. Um vit bara høvdu framskrivað alt síðani 1998, so hevði langt síðani verið galið.

Eg vóni, at Útvarpið fer at rætta síni mistøk. Annars verður hetta bert brúkt hjá politskum flokkum til at góðtaka stórt hall á fíggjarlógini.

Fólkaatkvøðan hjá Fullveldissamgonguni

Viðmerkingar til Jógvan Jacobsen, formaður í Unga Tjólveldið

Niels Kári Nielsen
Sambandsmaður

Formaðurin í Unga Tjóðveldinum heldur, at tað líkist ongum, at Føroyar ikki longu hava fingið staðfest fullveldið. Ein fólkatkvøða eigur at verða, sigur hann.

Um ein hyggur eitt sindur aftureftir, virkar hetta undarligt at hoyra í 2004, tí líka frá tí, at Tjóðveldisflokkurin kom í landsstýrið í 1998, var annaðhvørt orðið, ið ein hoyrdi " Fólkaatkvøða um fullveldistilgongdina skal vera". Fleiri ferðir var hetta at hoyra, og at enda kom so fráboðanin um, at nú skuldi tað verða, men hvat hendir!!?? Ein meingingakanning varð gjørd, og so varð fráboðanin um atkvøðu tikin aftur.

So er spurningurin!!! Hví gjørdu loysingarflokkarnir tað?

Jú, svarið er einfalt, teir vóru bangnir fyri fólksins vilja; tað var eyðsýnt, at Tjóðveldisflokkurin ræddist fólksins dóm og valdi at stinga høvdið í sandin.

Áðrenn løgtingsvalið í 2002, tók formaður Tjóðveldisfloksins høvdið úr aftur sandinum og segði, at úrslitið av løgtingsvalinum var at sammeta við eina fólkaatkvøðu um loysing ella samband.

Sigast má, at Tjóðveldismenn skifta meining, sum aðrir skifta hosur, tí eftir at Sambandsflokkurin hevði vunnið valið í 2002, segði formaður Tjóðveldisfloksins, at valið kundi als ikki sammetast við eina fólkaatkvøðu.

Tað er gott at hava støðufesti!!

Men loysingarflokkarnir valdu at halda krampatak um valdið, hóast fólkið hevði talað. Miðflokkurin varð boðin við í samgonguna við gyltum lyftum; m. a. varð eitt nýtt aðalráð gjørt, bert til æru fyri teir; hetta hevur kostað fleiri milliónir skattakrónur.

Alt hetta fyri at halda fullveldisskútuni upp ímóti vindinum frá fólksins talu, men gleðin var stokkut.

Tað eru mong sum harmast um, at fólkaatkvøðan á sinni ikki varð hildin sum ætlað, tí so kundi fólkið havt talað, og øll kundu sæð, at tá ið avtornar, vil ein stórur meiriluti av Føroyingum verða verandi í Ríkisfelagskapinum við Danmark og Grønland.

Vit kunnu takka nøkrum ræðuskítum í sokallaðu loysingarflokkunum fyri, at hetta enn ikki er endaliga staðfest!

At rokna allar veljarar hjá fyrrverandi samgonguni sum fullveldisfólk burturav, er ein bíligur og veruleikafjarur máti at síggja tingini uppá.

Eitt annað sum virkar løgið er, at samstundis sum samgongan hevur stríðst fyri at skræða 48.000 menniskju burtur úr einum størri ríki, so hava teir sagt við kommunurnar, at tær skulu leggja saman, tí størri eindir klára seg nógv betri, hvar er logikkurin???

Í 1998, tá fyrrverandi samgonga kom til, áttu allar kreftir at verið settar inn á at lekja tey sár, sum samfelagið hevði fingið undir kreppuni. Tá skuldu allar tær veldigu inntøkurnar, ið blivu sprændar inn í landið av okkara fiskiríkidømi, verðið brúktar til at vunnið inn aftur alt tað forsømda; tá áttu tit at komið við 123 røktarheimsplássum (sum framvegis bert eru á pappírinum). Vóru tá pengar til yvirs, kundi man farið at hugt uppá, um málsøki skuldu yvirtakast, ella um ríkisrættarliga støðan skuldi broytast, ikki fyrr!!

Listin av forsømilsum er so langur, at tað er ógjørligt at skriva alt her, men fullveldissamgongan valdi ístaðin at brúka mestu orkuna uppá at stríðast við danir (og við seg sjálvar), og nú aftaná 6 gullár, eru bert nøkur ting ávegis, meðan tey flestu enn eru á skriviborðinum.

Tað má sigast at vera óført við øllum teimum 520 almennu størvunum í umsitingini, sum teir hava sett afturat hesi árini..

Vónandi kemur framtíðin at lýsa bjartari yvir okkara vakra Føroya land.

To be continued…

Viðmerking til Eilif Samuelsen - eisini ein fyrrverandi

Minnið farið at bila

Atli Hansen

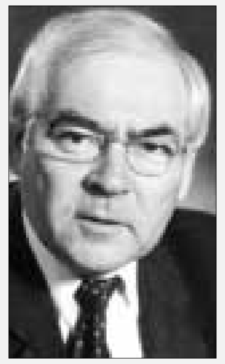

Í grein í bløðunum aftan á valið royndi eg at vísa á nakað, sum nógv sambandsfólk hugsaðu, nevniliga orsøkina til tað vanlukkuliga úrslitið av valinum fyri Sambandsflokkin. Hetta er fallið Eilif Samuelsen fyri bróstið og ger hann seg tí til láturverja fyri fráfarandi formann m.a. við at leggja eftir mær við ósannindum.

Nei, Eilif Samuelsen. Eg hevði ongan leiklut í tí, sum gekk fyri seg á landsfundinum fyri 3 árum síðan við "at gera mítt ítasta at framprovokera formansskiftið og velja ein formann móti sínum vilja". Eg var ikki á landsfundi og hevði einki við uppskotið til formann at gera. Tvørturímóti, so ávaraði eg á heystfundinum áðrenn nevnda landsfund limir í Unga Sambandinum ímóti at skjóta Lisbeth L. Petersen upp, tí tað var eingin loysn. Og um tað so eisini var móti hennara vilja, so hevði tað slettis onga meining.

At leggja meg undir at hava havt henda leiklut er væl tað Eilif Samuelsen hevur í kvittanum tá íð hann tosar um at vaska skitin klæðir alment.

Tað sum Eilif Samuelsen helst hugsar um gekk fyri seg fyri 6-7 árum síðan, tá eg brúkti mín demokratiska rætt sum limur í Sambandsflokkinum at vera við til at skjóta eitt annað valevni enn verandi formann upp. Men tað er ein heilt onnur søga - um vantandi demokrati m.a.

Veljarnir koma ikki á landsfund

Um man vil í tal við tey 7507, sum stuðlaðu Sambandsflokkin til valið, nyttar einki at fara á landsfund til eftirmetingar. Har koma veljarnir ikki. Har koma - eins og í øðrum flokkum - ein kjarna upp á 50 - 100 fólk. Men man má viðganga, at tað er her, at tær strategisku avgerðirnar fyri flokkin verða tiknar.

Nei, vil man í samband við veljarafjøldina, so má man nýta fjølmiðlarnar. Og taka tær avleiðingar tað hevur við sær. Tað var tað eg gjørdi í nevndu grein og at eg var á góðari leið hava óteljandi heilsur frá sambandsfólki sannført meg um. Og tað man eisini vera trýstið frá hesari fjøld, sum hevur ført tær stóru broytingarnar í sambandspolitikkinum við sær. Tí tað sum ikki kundi takast upp á tunguna fyri afturlatnum hurðum í sambandsrúminum í 1996 er í dag almennur sambandspolitikkur.

Og so er bert eftir at ynskja, at tær kreftir, sum hava gjørt hesar broytingar møguligar eisini koma at mynda flokkin framyvir. Tað eiga allar eftirmetingar av valinum at leiða fram til.